

priopćenja

SENSUS OBVIUS

Ivan Golub

Pokojni profesor Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu Bakšić († 1963) govorio nam je kako u pristupu Svetom pismu treba prvotno i nadasve paziti na očit smisao — *sensus obvius* — što ga pruža biblijski tekst. Biblija nije pisana za bibliste, nego za čovjeka naprosto. I ono što je u njezinoj nakani jest ono što se ukazuje običnim čitanjem.

S druge strane postoje, osobito u novo vrijeme, razni prodori u Bibliju pomoću povijesti oblika koji se u njoj pojavljuju, pomoću povijesti redakcija koje se na biblijskom tekstu prepoznaju, pomoću strukturacija i prestrukturacija tekstovnih cjelina. Taj rad otkriva smisao koji se ne nadaje onako od prve, očit.

Što reći na ova dva pristupa: na *sensus obvius* i — nazovimo ga skraćeno — redakcijski pristup? Oba imaju svoju razložnost. A njihova razdaljenost i ne mora biti tako velika. Dapače redakcijski pristup i lingvističko dubljenje može nama danas posredovati *sensus obvius* izvornoga teksta kakav se nametao sam od sebe prvim naslovnica biblijskoga štiva. Pomoću povijesnih, lingvističkih i redakcijskih napora možemo doći upravo do onog razumijevanja biblijskog mjesta kakvo je u nakani imao pisac i kako ga je razumio onodobni čitalac. No s vremenom se uokviren drugim kulturama taj očiti smisao zameo; znanstvena pomagala pomažu nam ga opet prepoznati.

Pretjerivanja međutim u redakcijskom produblivanju Biblije mogu toliko razmrviti biblijski tekst da se više ne vidi *sensus obvius*, već samo rasute krhotine razbijanja željenoga teksta ili prosti faktori rastavljanja jedne cjeline.

Pojedini slojevi koji su ušli u sastav neke biblijske knjige (spomenimo samo spise Jahviste, Elohiste...) time što su ušli u novu cjelinu poprimili su barem dijelom i novo značenje. Oni, da tako kažem, sada tvore kamen ili krilo jedne književne, ovdje konkretno, biblijske građevine. I kakogod ih valja motriti u njihovom prethodnom izdvojenom postojanju (kao Jahvistu, Elohistu ili slični spis) potrebno je sagledati ih i u novom postojanju u kojemu su se našli time što su uklopljeni u veću cjelinu kao njezin sloj. Nadahnuti pisac koji je sazdao od raznih slojeva (od kojih su neki postojali kao samostojni spisi) dotičnu biblijsku knjigu (npr. definitivni redaktor Petoknjžje) obraća se naslovnica tom knjigom kao cjelinom. I ta cjelina je ono što naslovnik neposredno vidi, čuje, čita. Prvotni smisao koji mu se očituje jest dakle smisao što ga nudi ili očituje knjiga kao cjelina. *Sensus obvius*. To važi na neki način

i za samu Bibliju kao zbir mnogih pojedinačnih knjiga koje tvore cjelinsko zdanje što se zove Sveto pismo.

Jedan prijatelj kojemu sam razložio ovo svoje razmišljanje rekao mi je: »Sidro spušteno u more ide duboko, ali brod tada ne može putovati; osim toga u dubinama je mrak. Brod plovi na površini.«

Dakako površinsko i površno nije isto. Treba sidra, ali još više treba plovidbe, jer Crkva (Božji narod) je na putu.

Sensus obvius!